

Korunovaná rozhledna na Petříně

Text: Michal Bařinka foto: archiv KČT

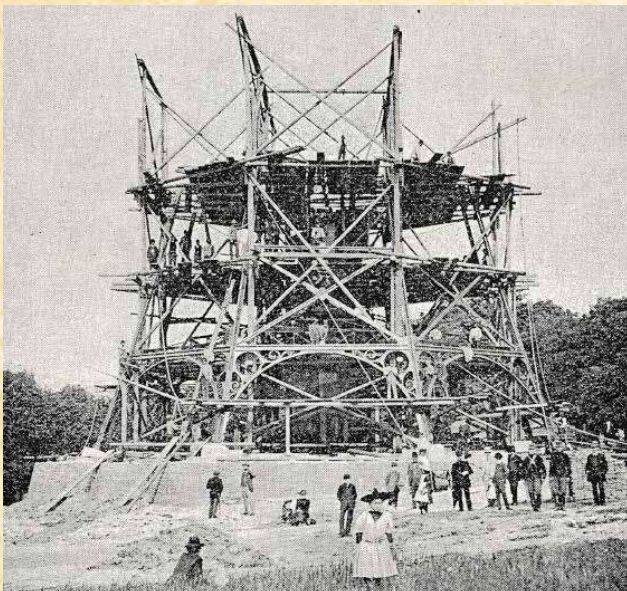
Jak jsme v minulém čísle avizovali, dnes budeme naši pozornost věnovat výstavbě jednoho z největších projektů „mladého“ Klubu českých turistů – Petřínské rozhledně.

Od plánů k realizaci

Příběh vzniku Petřínské rozhledny jsme sledovali od návratu nadšených turistů z Paříže v srpnu roku 1889 až po obtížné shánění financí pro její stavbu ve druhé polovině roku 1890 (viz *Turista* 4–6/2018). Přenesme se proto rovnou do prvních mrazivých měsíců roku 1891. Tehdy – konkrétně dne 26. února – byl Družstvu rozhledny na Petříně předložen návrh konstrukce rozhledny, podle něhož měl celý kolos vážit 168 800 kg. A protože s tímto návrhem družstvo v zásadě souhlasilo, hned od března se započalo s kolíkováním a pozemními úpravami.

Na rozhledně pracovalo současně přes 100 lidí

Navzdory tomu, že se stavba rozeběhla (oproti původním plánům) dost pozdě, samotná realizace probíhala velice rychle. V dubnu totiž začala Českomoravská strojírna dodávat železné konstrukce pro základy a spodní patro rozhledny a hned následující měsíc se již rozhledna začala zdvíhat k nebesům. Nyní ale dejme slovo *Časopisu turistů*: „Montování samo počalo 12. května budováním lešení, 18 m vysokého, při čemž zaměstnáno 7 tesařův a 8 nádenníků. Za týden (19. t.) zakotvení nosičů do základův a 20. zahájena stavba železných

Dne 27. května 1891 bylo dosaženo 1. patra rozhledny

sloupů pro I. patro. V tom týdnu pracovalo 10 montérů, 10 tesařův a 15 pomocníků; v třetím týdnu rozmnožen počet na 34 montéry a 35 pomocníků. Dne 4. června bylo schodiště hotovo do 27 m, ostatní konstrukce do 21 m; tehdy pracovalo celkem 41 montérů, 9 tesařův a 52 dělníků. Dne 11. června dospěla stavba do 33 m, ale pracovníkův ubylo na 79, jelikož se nyní rozhledna počínala značně úžiti. Později vůbec ani nebylo lze, aby tesaři současně pracovali vedle

montérů, tak že se oboje ty práce provozovati musily střídavě, aby si lidé nepřekáželi. Dne 14. bylo schodiště hotovo do 37 m, sloupů do 39 m. V ten den byl vítr na velkou překážku v práci; ale i přes tuto nepohodu nebylo dosud zaznamenáno ani jediné nehody. Dne 20. dospělo lešení na 53 m, ve kteréž výšce bude poslední podlaha pro nejvyšší patro v lucerně. Za příznivých okolností jest nyní [tj. v červenci 1891 – pozn. red.] rozhledna již dokončena, pokud

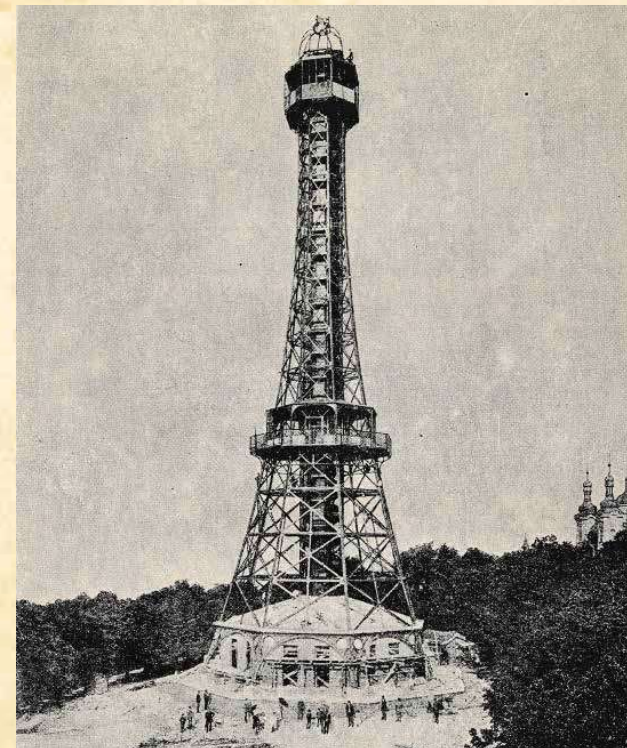
se železné konstrukce týče. Zbývá toliko dohotoviti ostatní práce řemeslnické: truhlářskou, zednickou, klempířskou, sklenářskou a natěračskou, načež rozhledna odevzdána bude veřejnému užívání.“

Úpravy na poslední chvíli

I když se ještě v *Časopisu turistů* 6/1891 můžeme dočíst, že naděje na dokončení rozhledny do závěru června dosud nezemřela, na rozhledně se i v červenci dále pracovalo. Zajímavostí je, že ještě v průběhu stavby došlo k několika zásadním změnám (oproti původnímu návrhu) – například byly rozšířeny a doplněny hostinské místnosti v přízemí a v podzemí, první patro bylo posunuto pro lepší výhled do výšky 20 m, druhé patro mělo být zaskleno, přibýly dvoje schody atd.

Se Svatováclavskou korunou

Stavba rozhledny byla dokončena sice již dne 2. července, po celý červenec však probíhaly další (výše uvedené) práce, a tak se objekt veřejnosti zpřístupnil až 8. srpna. Slavnostního otevření se však dočkal ještě o 12 dní později, ve čtvrtek 20. srpna. Rozhledna i lanová dráha byly tehdy zahaleny do národních barev a rovněž slavnostní projevy řečníků byly silně vlastenecké. A aby nebylo ani později pochyb o tom, kým byla rozhledna zbudována, skvěla se na jejím vrcholu ve výšce 60 m tzv. Svatováclavská koruna. Se jmény těch, díky nimž byla rozhledna zbudována, se pak návštěvníci mohli seznámit u jejího hlavního vchodu, kde se nacházely dvě desky s následujícím textem: „Léta 1891, když pořádána Jubilejní výstava zemská za panování J. M. císaře a krále Františka Josefa I., postavena roz-

Na vrcholu stavby se nacházela tzv. Svatováclavská koruna

hledna tato z pobídky Klubu českých turistů přispěním obce král. hl. města Prahy dle návrhu Františka Prášila a Julia Součka prací Mostárny Pražské při Českomoravské strojírny v Praze péčí a nákladem Družstva rozhledny na Petříně za předsedy Vratislava Pasovského, místopředsedy Leopolda Mareše, správních radů Gustava Adámka, dra Viléma Kurze, Františka Mikulejského, Antonína Neumanna, Josefa Reitera, Františka Russa, Ferdinanda Tallowitze, dozorcích radů Aloise Kadeřávka, Václava Machulky, Jana K. Růžičky.“

A co dále?

Jak víme z *Časopisu turistů*, rozhledna se stala ihned po svém

zpřístupnění „silným magnetem“. V týdnu slavnostního otevření, resp. od 14. do 21. srpna 1891, ji například navštívilo celkem 8716 osob, které na vstupném zaplatily 1590 zl. a 40 kr. KČT tak mohl být na své dílo právem hrdý. Již tehdy však bylo všem jasné, že zájem o rozhlednu bude postupně ochabovat, a hned v záříjovém vydání *Časopisu turistů* tak čteme o plánech přenést na Petřín turistický pavilon z Jubilejní zemské výstavy a opět se objevuje i návrh na zřízení zoologické zahrady na Nebozítku. Po čase horečného úsilí představit KČT na Jubilejní zemské výstavě v těch nejlepších barvách však přišel konečně zasloužený čas odpočinku. Ovšem pouze nakrátko.